

НАПРЯМ 9. ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ, МІЖГРУПОВИХ ВІДНОСИН, МЕДІА-ПСИХОЛОГІЯ

Журавльова Н. Ю.

науковий співробітник

лабораторії консультативної психології та психотерапії

Гурлева Т. С.

кандидат психологічних наук,

старший науковий співробітник

лабораторії консультативної психології та психотерапії

Інститут психології імені Г. С. Костюка

Національної академії педагогічних наук України

м. Київ, Україна

ДІАЛОГ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНИХ СТОСУНКІВ ІЗ ДРУЖИНАМИ ДЕМОБІЛІЗОВАНИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Кризові події останніх років в Україні ставлять питання психологічної допомоги різним категоріям постраждалих від зовнішньої агресії [1]. Значимість професійної підтримки сімей демобілізованих військовослужбовців активно дискутується як на наукових конференціях і в публікаціях українських і зарубіжних дослідників (В. Глебов, Н. Журавльова, І. Пампура, В. Остапович, І. Рева та ін.), так і у вітчизняних засобах масової інформації, у численних інтерв'ю українських військових психологів, психологів-волонтерів (А. Баца, О. Еверет, А. Волкова, А. Козінчук).

Сім'ї військових несуть підвищене емоційне навантаження під час очікування чоловіків з зони бойових дій, а після їх демобілізації нерідко стикаються зі складними психоемоційними станами, психологічними реакціями ветеранів. Виражене емоційне і фізичне напруження відчувають дружини бійців, які опинились, по суті, на лінії «другого фронту» – фронту підтримки сім'ї в її повсякденності: в період бойової служби чоловіка і на етапі ресоціалізації ветерана при його поверненні до мирного життя. Різного плану труднощі післявоєнної адаптації чоловіків в значній мірі лягають на плечі дружин демобілізованих, викликають додаткове навантаження на коло їхніх турбот, ускладнюючи емоційне і фізичне самопочуття. Нерідко жінкам важко справлятися з емоційною нестабільністю бійців, що повернулися з фронту, складно витримувати їх небажання контактувати з соціумом, їх закритість, апатичність, відстороненість, часом підвищену дратівливість. Дружини демобілізованих часто скаржаться на сімейний дискомфорт, напруженість у відносинах, конфлікти, їм важко зрозуміти і прийняти зміни, що відбулися в їхніх чоловіків. Жінки говорять про власну підвищену тривогу, дратівливість, втому, безсоння, про страх за подальшу долю родини в цілому.

Беручи до уваги можливі складнощі післявоєнного етапу життя сім'ї, фахівці розглядають категорію близьких бійців, зокрема їхніх дружин, як окрему групу, яка

потребує професійної психологічної підтримки. У контексті психологічної роботи з дружинами військових видається важливим дослідження особливостей формування психотерапевтичного контакту з ними як важливої умови надання якісної психологічної допомоги.

Зупинимося на таких аспектах формування психотерапевтичних стосунків з дружинами демобілізованих військовослужбовців як психологічні *потреби даної категорії жінок і стиль взаємодії з ними*. Досвід роботи з дружинами бійців виявляє такі значущі характеристики ставлення психолога до жінок, а саме – прийняття, розуміння, емпатія. Дружині військового дуже важливо відчувати, що психолог розуміє її емоційний стан, проявляє інтерес до її внутрішнього світу, не байдужий до турбот, тривог жінки; приймає непростий і часом драматичний досвід дружини бійця, її переживання, не засуджує за суперечливі почуття чи вчинки, поважає її право на свою власну точку зору. Жінці важливо побачити у психологові стійку і надійну фігуру – людину, якій можна довірити тривоги, сумніви, надії і радощі; з яким можна говорити як про прості буденні речі, так і про найглибше і дуже особисте, потаємне.

Особливе значення в роботі з українськими жінками-дружинами військових, за нашими спостереженнями, є розуміння і вміння психолога відгукнутися також на потребу у визнанні мужності і зусиль самих цих жінок в період випробувань, що випали на їх родину: у підтримці чоловіка, коли він воював; у визнанні неймовірної тривоги за нього під час його служби; у визнанні її зусиль по турботі про дітей і сім'ю, коли чоловік був на фронті; у визнанні того, що вона своєю причетністю до життя чоловіка-воїна, по суті, теж воювала за наше загальне благополуччя.

Таким чином, в психологічному контакті з дружиною воїна психологу важливо враховувати потребу жінки в повазі, у визнанні складнощів, з якими вона зіткнулася, та повазі до її внутрішньої стійкості в боротьбі з ними; важливо підтримувати її самооцінку, позитивний образ себе, а також її зусилля стосовно того, що вона робить для адаптації чоловіка після демобілізації. Стиль підтримуючого, партнерського, шанобливого спілкування є найбільш прийнятним для відгуку на зазначені психологічні потреби дружин ветеранів. Партнерський стиль спілкування психолога з дружинами демобілізованих військовослужбовців, на наш погляд, є продуктивний ще з наступних причин. По-перше, спілкування на рівних в зазначеній ситуації підтримує і зміцнює існуючі психологічні ресурси жінки: віру в себе і свої сили, підсилює її стійкість, вміння спиратися на внутрішню позицію «активного дорослого» на противагу позиції «залежної від обставин жертви». По-друге, спілкування на рівних дозволяє жінці засвоїти даний стиль взаємодії, а в подальшому спиратися на нього при контактуванні з чоловіком, і таким чином, вже в рідній людині підтримувати впевненість і почуття партнерства, що є ресурсним фактором в контексті ресоціалізації чоловіка, гармонізації його життя, а також життя сім'ї у цілому.

Відмітимо, що стиль спілкування «на рівних» при наданні психологічної допомоги є по суті діалогічним, бо саме діалог передбачає повагу, прийняття іншого з його інакшістю та суперечливостями, окреслює простір, в якому стають можливими прояви турботи і співчуття, розгортання істинно людино-людських стосунків (М. Бахтін, Г. Дьяконов, Т. Титаренко, Т. Ханецька, Н. Чепелева та ін.). Партнерський стиль спілкування як діалогічний стиль розглядається у працях Н. Антонюк, О. Бодальова, К. Митрофанова, К. Сергеевої та ін.

Теоретичний аналіз наукових джерел показав, що для усіх досліджених категорій постраждалих від зовнішньої агресії на сході України важливим є прийняття, прояви довіри, поваги, любові, симпатії, співпереживання, співучасті, що є показниками

діалогічної комунікації. Практика психологічної допомоги демобілізованим військовослужбовцям свідчить про значення розуміння, довіри і любові тощо з боку членів родини, зокрема дружин як найбільш близьких і значущих в емоційному сенсі людей. Результати дослідження засвідчують необхідність і позитивну роль саме діалогу між військовослужбовцями та їх найближчим оточенням. Такого ж діалогічного ставлення до себе сім'ї військових очікують і від психолога при отриманні психологічної допомоги.

Культура діалогу полягає в досконалому володінні комунікативними навичками, вмінні будувати конструктивний, якісний, цивілізований діалог [2, с. 93-94]. Психолог має володіти навичками вибудови діалогу з клієнтом, бути компетентним у його встановленні та розгортанні. Налаштування на діалог, сам процес діалогічної взаємодії і «діалогічна незавершеність» складають етапи й умови успішної психологічної допомоги людині. Процес і результативність діалогу залежить від постановки психологом мети спілкування і засобів її досягнення. Результатом діалогу виступає породження нових орієнтирів, такого нового смислу, який допомагає людині зрозуміти життєву ситуацію, хвилюючу проблему, переосмислити власні можливості й об'єктивні умови знаходження рішення в кризових умовах, а також шляхи допомоги своїм рідним. Діалогічна позиція психолога в роботі з дружинами військовослужбовців сприяє формуванню діалогічної інтенції самих жінок, що розширює їх можливості розуміння себе і розвитку навичок самопідтримки; сприяє розвитку комунікативних навичок, необхідних для розв'язання різноманітних сімейних труднощів; допомагає їх чоловікам оволодівати досвідом діалогічних стосунків, що, у свою чергу, здійснює цілющий і стабілізуючий вплив на психоемоційний клімат усієї сім'ї.

Діалог з дружинами військових може здійснюватись не лише безпосередньо під час психотерапії, а й опосередковано, непрямо – через засоби масової комунікації і телефон довіри, якщо жінки звертатимуться до такої психологічної допомоги. Це сприятиме підсиленню психотерапевтичного ефекту, впевненості жінки в собі, у правильності свого розуміння проблемної ситуації і обраного шляху її розв'язання.

Отже, діалогічна позиція психолога дозволяє враховувати й органічно взаємопов'язувати такі чинники формування психотерапевтичного контакту як врахування потреб даної категорії жінок (прийняття, розуміння, емпатія, визнання, повага) і стилю взаємодії з ними (підтримуючого, партнерського, шанобливого, буттєвого). Діалог є інструментом та умовою спілкування між психологом і дружиною військовослужбовця, важливим фактором ефективною і гуманною психотерапевтичної допомоги.

Список літератури:

1. Актуальні проблеми психології Т. 3: Консультативна психологія і психотерапія: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України / За ред. Максименка С.Д. – Вінниця: ФОП Рогальська І.О., 2016.– Вип. 12. – 168 с.
2. Актуальні проблеми психологічної допомоги, соціальної та медико-психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції : матеріали міжвідомчої науково-практичної конференції (Київ, 26 травня 2016 р.) / Міністерство оборони України, Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. – К. : НУОУ, 2016. – 400 с.

**Громадська організація
«Львівська педагогічна спільнота»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

**УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СУЧАСНИЙ ВИМІР
ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ»**

26–27 травня 2017 р.

**Львів
2017**

ББК 159.9+37.01(063)
УДК 88+74я43
С 91

С 91 Сучасний вимір психології та педагогіки: Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 26–27 травня 2017 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2017. – 172 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасний вимір психології та педагогіки». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

ББК 159.9+37.01(063)
УДК 88+74я43

© Автори статей, 2017
© Львівська педагогічна спільнота, 2017

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Аббасова Аферин

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ
ЛИЧНОСТНЫХ КАЧЕСТВ И РУКОВОДЯЩИХ СПОСОБНОСТЕЙ
У ПОЛИТИЧЕСКИХ ДЕЯТЕЛЕЙ 9

Васильєва С. А.

ФОРМИ РОБОТИ З ВИХОВАТЕЛЯМИ ДНЗ 13

Гаврилян А. С.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФЕНОМЕНА ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ 16

Козак Г. Г.

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ 18

Ляховець Л. О.

ОБРАЗ УСПІШНОГО ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ
В УЯВЛЕННЯХ СТУДЕНТІВ 21

Овдієнко І. М.

ПОНЯТТЯ «БЛАГОПОЛУЧЧЯ», «СУБ'ЄКТИВНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ»
В ПСИХОЛОГІЇ 25

Onufriieva L. A.

IMAGE “ME-PROFESSIONAL” AS A COMPONENT OF “ME-CONCEPT”
OF FUTURE SOCIONOMIC SPECIALISTS’ PERSONALITY 28

Черепехіна О. А.

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РИТУАЛІВ
У ПЕРВІСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ВЕСІЛЬНОМУ ОБРЯДІ 31

Щербій А. О.

ВПЛИВ АРТ-ТЕРАПІЇ НА ОСОБИСТІТЬ 34

НАПРЯМ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В ОСВІТІ

Бугерко Я. М.

ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЯК ФАКТОР
ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ 36

Іщенко В. С.

ФЕНОМЕН «РОЗУМІННЯ» ЯК ПІДГРУНТЯ
АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ
З ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 39

Кузава І. Б., Добринюк Л. Л. ВПЛИВ МИСТЕЦТВА НА ГАРМОНІЙНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	42
Макаренко А. О., Калайтан Н. Л., Старовойт Т. П. ДИНАМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЦІНІСНО-ЗМІСТОВИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ	45
Манилова Л. М. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	47
Мельник О. О. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ УЯВИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	50
Низовець-Кропта О. А. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ НАВИЧОК ВЕДЕННЯ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ БЕСІДИ	53
НАПРЯМ 3. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ	
Віденіна О. В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	57
Гера Т. І. ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ З ІНДИВІДУАЛЬНИМИ ПРОГРАМАМИ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ В ПСИХОЛОГІЧНОМУ СУПРОВОДІ МІГРАНТІВ.....	59
Кабанцева А. В. ДИНАМІКА ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА СХОДІ УКРАЇНИ.....	62
Носатенко А. Г. ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ВИМОВНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ.....	65
Панченко О. А., Тютюнник О. Ю. ВПЛИВ СТРЕСОГЕННИХ ЧИННИКІВ НА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВУ СФЕРУ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	67
Ярцева Д. Ю. ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ІЗ ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ	71

НАПРЯМ 4. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

Dimitrova M. N., Georgieva A. P., Peneva S. P.

INFLUENCE OF INDIVIDUAL CHARACTERISTICS
ON THE PROFESSIONAL STRESS IN MEDICAL NURSES..... 74

НАПРЯМ 5. СОЦІАЛЬНА І ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Шмиглюк О. Г.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ
ЕТНІЧНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ 78

НАПРЯМ 6. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Авраменко К. Б.

ВПЛИВ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УРОКІВ
МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ 82

Беспалько Г. М.

ІНТЕГРАЦІЯ ВИДІВ ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ
(80-ТІ РР. ХХ – ПОЧ. ХХІ СТ.): ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ..... 84

Білан Р. О.

ШЛЯХИ ТА УМОВИ СТИМУЛЮВАННЯ
В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ..... 87

Вигранка Т. В.

ЛІНГВІСТИЧНИЙ КОМПОНЕНТ КОМПЕТЕНТНІСНОГО
ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН: АСПЕКТИ ПРОЯВУ 92

Зузяк Т. П.

СТАНОВЛЕННЯ ЧОЛОВІЧИХ ГІМНАЗІЙ СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТ. 93

Канарова О. В.

ОСОБЛИВОСТІ РЕЛІГІЙНО-МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 97

Мажец Б. В.

ПРОГРАМНА ОСНОВА ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ
В ПОЛЬЩІ: ЗАКЛАДЕНІ ЦІЛІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТИ 99

Марчук М. В.

БАЗОВІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО
ПРАВА В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ 102

Пшенична Н. С. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ХІМІЄЮ	105
Ступак М. Г. ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ПРІОРИТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	108
Ткачук О. С. КРАЄЗНАВЧИЙ КОМПОНЕНТ У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ШКОЛЯРІВ В УКРАЇНІ (70–90-ТІ РР. ХХ СТ.).....	110
Трофаїла Н. Д. ВПЛИВ ПРЕВЕНТИВНОГО ВИХОВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ДОШКІЛЬНИКІВ	113
Уйсімбаєва М. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ.....	115
Уйсімбаєва Н. В. ЗМІСТ ДОСКОНАЛОСТІ ЛЮДИНИ	117
Ходак Т. В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ.....	120
НАПРЯМ 7. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ	
Бондаренко Т. А. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИЧНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	124
Гречиха О. П. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	126
Качанова О. А. ЗАЛУЧЕННЯ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ ДО ГУМАНІСТИЧНИХ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	129
Матчишин А. І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО- МОВЛЕНСВИХ НАВИЧОК СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	132
Прус Н. О. ЗНАЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА.....	136

Ребуха Л. З.
УПРОВАДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ МАЙБУТНІХ
СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ 137

Смолюк А. І.
ДОСЛІДЖЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОГО СТАВЛЕННЯ
ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ 139

НАПРЯМ 8. СУЧАСНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ

Кифенко А. М.
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ
ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-СЛУХОВОЇ АКТИВНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
В НАВЧАЛЬНОМУ ХОРОВОМУ КОЛЕКТИВІ 144

Сиротюк Е. В.
ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ МОЛОДШИХ
ШКОЛЯРІВ У ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД 147

Шамрай Л. І.
ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ
У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ 149

НАПРЯМ 9. ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ, МІЖГРУПОВИХ ВІДНОСИН, МЕДІА-ПСИХОЛОГІЯ

Журавльова Н. Ю., Гурлева Т. С.
ДІАЛОГ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ
ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНИХ СТОСУНКІВ ІЗ ДРУЖИНАМИ
ДЕМОБІЛІЗОВАНИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ 151

НАПРЯМ 10. ПЕРЕХІД ДО БАГАТОРІВНЕВОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Балацька Л. П., Олексів Г. Д., Шийка О. І.
СИСТЕМА ПРИСВОЄННЯ РІВНІВ ТА СТУПЕНІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД АВСТРІЇ 154

Жигірь В. І.
ПРО ДЕЯКІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ВЧИТЕЛЯ У ВНЗ 157

**НАПРЯМ 11. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ. СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ**

Георгиева А. П., Димитрова М. Н., Пенева С. П. КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СЕСТРИНСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В БОЛГАРИИ – ГАРАНТИЯ ВЫСОКОГО КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ МЕДИЦИНСКИХ ПРОФЕССИОНАЛОВ	160
Peneva S. P., Dimitrova M. N., Georgieva A. P. MEDICAL PEDAGOGY – PRACTICAL EXERCISE METHODOLOGY	163
Peneva S. P., Georgieva A. P., Dimitrova M. N., Valkov V. D. SPECIFICS AND SPECIFIC FEATURES OF THE PRACTICAL TRAINING OF STUDENTS FROM SPECIALTY MANAGEMENT OF HEALTH CARE.....	166